

Analiza zmian sytuacji gospodarczej państw członkowskich Unii Europejskiej w obliczu pandemii COVID-19 oraz wojny rosyjsko-ukraińskiej

Daniel Wylegała

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

e-mail: 191877@student.ue.wroc.pl

ORCID: [0009-0007-6203-5638](https://orcid.org/0009-0007-6203-5638)

© 2025 Daniel Wylegała

Praca opublikowana na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe (CC BY-SA 4.0). Skrócona treść licencji na <https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.pl>

Cytuj jako: Wylegała, D. (2025). Analiza zmian sytuacji gospodarczej państw członkowskich Unii Europejskiej w obliczu pandemii COVID-19 oraz wojny rosyjsko-ukraińskiej. W: M. Gasz, A. Koza, A. Politał (red.), *Ekonomia i finanse* (s. 132-142). Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu.

Streszczenie: W rozdziale podjęto temat zmian sytuacji gospodarczej państw Unii Europejskiej w zakresie czasowym obejmującym lata 2019-2023. Celem opracowania jest określenie, jak zmieniła się sytuacja gospodarcza państw Unii Europejskiej w czasie pandemii COVID-19 i wojny rosyjsko-ukraińskiej. Za podstawę badań przyjęto zmiany wysokości produktu krajowego brutto w latach 2019-2023. W niniejszym rozdziale zastosowano następujące metody badawcze: analizę krytyczną piśmiennictwa, analizę statystyczną oraz metodę dedukcyjną. W trakcie przeprowadzanych badań ustalono, że w analizowanym zakresie czasowym w żadnym z państw członkowskich Unii Europejskiej nie zaobserwowano zjawiska kurczenia się gospodarki, a państwem z najwyższym wzrostem gospodarczym była Bułgaria, natomiast z najniższym – Szwecja.

Słowa kluczowe: wzrost gospodarczy, produkt krajowy brutto, pandemia COVID-19, Wojna w Ukrainie

1. Wstęp

Celem rozdziału jest próba identyfikacji tempa zakresu zmian sytuacji gospodarczej państw Unii Europejskiej w czasie pandemii koronawirusa i wojny rosyjsko-ukraińskiej oraz ustalenie, które z państw członkowskich odczuły je najbardziej,

a które w mniejszym stopniu. Jako podstawową miarę porównań autor tego opracowania poddał analizie zmiany produktu krajowego brutto (PKB), które zachodziły w państwach UE w latach 2019-2023.

2. Geneza problemu badawczego

Lata 20. XXI wieku przyniosły ze sobą wydarzenia, które poważnie wpłynęły na globalną gospodarkę. Cały świat stanął przed szeregiem wyzwań wymuszających zmiany niezbędne do dalszego funkcjonowania w panujących realiach. Pandemia COVID-19, zakaźnej choroby, w której przebiegu dochodzi do zakażenia dróg oddechowych przez koronawirusa SARS-CoV-2 (Medicover, 2024) oraz wybuch wojny w Ukrainie w lutym 2022 roku (BBC, 2022) to czynniki mające ogromny wpływ na funkcjonowanie światowej gospodarki.

Restrykcje spowodowane wybuchem pandemii COVID-19 silnie uderzyły w sektor usługowy, na początku powodując jego niemalże całkowite zatrzymanie (Chadwick, 2020). Radykalnie zmalał popyt na usługi transportowe oraz wszelkie usługi związane z turystyką, takie jak gastronomia lub hotelarstwo, a liczne braki kadrowe w przedsiębiorstwach produkcyjnych oraz logistycznych spowodowały zachwiania w łańcuchach dostaw skutkujące znacznymi utrudnieniami w handlu zarówno hurtowym, jak i detalicznym (Harapko, 2023). Panujący strach i niepewność wstrzymywały społeczeństwo przed inwestowaniem swojego kapitału, co także miało negatywny wpływ na obrót pieniądza w gospodarce. „Decyzje rządów poszczególnych państw wiązały się z ogromnymi bezpośrednimi kosztami fiskalnymi oraz pieniężnymi, które mocno uszczupliły budżety i spowodowały wzrost ich zadłużenia. Podjęte środki były niezbędne i z pewnością poskutkowały ograniczeniem długoterminowych szkód dla gospodarki i finansów publicznych” (Sienkiewicz, 2021). Rynki akcji w Unii Europejskiej i Stanach Zjednoczonych spadły nawet o 30% między połową lutego a połową marca 2020 roku (Gormsen i Koijen, 2020).

„Wojna, dla wielu jeszcze niedawno niewyobrażalna, przyniosła nieoczekiwane skutki, które wiążą się z globalnymi reperkusjami” (Diehn, 2022). Rozpoczęta 24 lutego 2022 roku inwazja militarna Rosji na Ukrainę skutkowałą przerwaniem istotnych łańcuchów dostaw. Sankcje nałożone na Rosję, będącą ważnym ogniwem światowego handlu, wymusiły na pozostałych państwach szukanie alternatyw, niekoniecznie ekonomicznie opłacalnych (Kilfoyle, 2023). Ogromny wpływ na europejski rynek pracy miał napływ uchodźców uciekających z napadniętej Ukrainy. Według danych Eurostatu w październiku 2024 roku w Unii Europejskiej przebywało ponad 4 miliony obywateli Ukrainy objętych tymczasową ochroną (Eurostat, 2025a). „Wojna i jej konsekwencje – takie jak brak bezpieczeństwa żywnościowego, zakłócenia łańcucha dostaw czy migracje – nie mają już charakteru lokalnego. Społeczność globalna jest coraz bardziej powiązana, co oznacza, że problem jednego regionu może szybko przerodzić się w globalny kryzys” (Krzykowski, 2022).

3. Metodologia badań

3.1. Gromadzenie danych

Dane niezbędne do zrealizowania badania pozyskane zostały bezpośrednio ze źródła wtórnego (Eurostat, 2025b).

3.2. Analiza danych

Badanie zostało podzielone na trzy etapy – analizę zmian sytuacji gospodarczej badanych państw w okresie pandemii COVID-19, następnie w okresie wojny rosyjsko-ukraińskiej. W ostatnim etapie analizie zostanie poddany zakres czasowy zawierający zarówno pandemię COVID-19, jak i wojnę rosyjsko-ukraińską. Podział na odrębne okresy dotyczące pandemii i wojny może stanowić pomoc w określeniu głównego czynnika wpływającego na wyniki badań poszczególnych państw.

- Etap pierwszy – w celu zbadania reakcji na pandemię COVID-19 przeprowadzona została analiza zmian nominalnego PKB państw członkowskich UE w latach 2019-2021 (początek pandemii miał miejsce pod koniec 2019 roku, jednak nie zdążyła ona wtedy istotnie wpłynąć na światową gospodarkę). Analizę zakończono na roku 2021 w celu zachowania równej rozpiętości czasowej (3 lata) w etapie pierwszym i drugim. Na podstawie przeprowadzonej analizy stworzono ranking porządkujący państwa malejąco pod względem wzrostu gospodarczego w okresie pandemii.
- Etap drugi – do zbadania reakcji gospodarek poszczególnych państw na wojnę rosyjsko-ukraińską przeprowadzono analizę zmian nominalnego PKB państw członkowskich UE w latach 2021-2023. Stworzono ranking porządkujący państwa malejąco pod względem wzrostu gospodarczego w okresie wojny.
- Etap trzeci – w ostatniej części badań porównano PKB państw UE z lat 2019 oraz 2023. Obliczono procentowe zmiany wysokości nominalnego PKB i stworzono ranking porządkujący państwa malejąco pod względem wzrostu gospodarczego w okresie pandemii COVID-19 oraz wojny rosyjsko-ukraińskiej. Na tej podstawie wyciągnięte zostały wnioski w zakresie zmian sytuacji gospodarczej poszczególnych państw członkowskich Unii Europejskiej w obliczu kryzysów gospodarczych wywołanych pandemią oraz wojną w Europie Wschodniej.

4. Wyniki badań

4.1. Lata 2019-2021

Do przeprowadzenia analizy zmian kondycji gospodarczej państw członkowskich UE w czasie pandemii jako podstawę zmian przyjęto dane z roku 2019 – był to ostatni rok przed nadchodzącym kryzysem. Pierwsze oficjalne przypadki infekcji koronawi-

rusem w Europie zaobserwowano 24 stycznia 2020 roku we Francji (Stańko, 2022). W Polsce pierwszy przypadek zdiagnozowano 4 marca tego samego roku (Zespół prasowy Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej, 2021).

Na podstawie analizy danych zawartych w tabeli 1 najsilniejszą reakcję na kryzys wywołany pandemią koronawirusa datuje się na 2020 rok. Spadku PKB nie zaobserwowano wtedy jedynie w sześciu państwach: Bułgarii, Danii, Irlandii, Litwie, Luksemburgu oraz Szwecji. PKB całej Unii Europejskiej w 2020 roku było o 3,84% niższe niż w poprzednim roku. Kolejnym ważnym wnioskiem jest fakt, że w 2021 roku w całej Unii Europejskiej jedynie w Hiszpanii i Grecji PKB nie przekroczyło stanu z początku okresu. Oba te państwa cechuje wysoko rozwinięty sektor usługowy, można zatem wnioskować, że duży wpływ na obserwowane negatywne zmiany PKB miały restrykcje związane z pandemią COVID-19. W całej Unii Europejskiej w analizowanym okresie zanotowano wzrost PKB na poziomie 4,75%.

Tabela 1. Dynamika PKB państw członkowskich Unii Europejskiej w latach 2019-2021 (2019 = 100)

Wyszczególnienie	PKB w 2019 roku	PKB w 2020 roku	PKB w 2021 roku	Wyszczególnienie	PKB w 2019 roku	PKB w 2020 roku	PKB w 2021 roku
Unia Europejska	100	96,16	104,75	Łotwa	100	98,84	109,19
Belgia	100	96,73	105,54	Litwa	100	102,08	115,11
Bułgaria	100	100,99	116,43	Luksemburg	100	103,35	115,90
Czechy	100	96,03	107,24	Węgry	100	94,29	105,15
Dania	100	101,16	111,89	Malta	100	98,44	114,27
Niemcy	100	97,59	104,01	Holandia	100	98,4	107,45
Estonia	100	97,85	110,48	Austria	100	96,11	102,66
Irlandia	100	105,1	123,52	Polska	100	98,77	108,28
Grecja	100	90,47	99,67	Portugalia	100	93,73	100,93
Hiszpania	100	90,07	98,55	Rumunia	100	98,36	107,78
Francja	100	95,32	103,12	Słowenia	100	97,06	108,03
Chorwacja	100	90,95	104,71	Słowacja	100	99,76	107,84
Włochy	100	92,57	102,13	Finlandia	100	99,11	104,3
Cypr	100	95,61	109,74	Szwecja	100	100,74	113,31

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Eurostat, 2025b).

W tabeli 2 przedstawiony został ranking państw UE pod względem wzrostu gospodarczego w badanym okresie. Podążając za wnioskami wyciągniętymi na podstawie analizy danych zawartych w tabeli 1, stwierdzić można, że najniżej w rankingu znajdują się państwa stanowiące popularne kierunki turystyczne Europejczyków. Najwyższy wzrost PKB w latach 2019-2021 zaobserwowano w Irlandii. Wyniósł on 23,52%, był o 7,09 p.p. wyższy niż w przypadku drugiej w rankingu Bułgarii i aż o 18,77 p.p. wyższy niż wzrost PKB w Unii Europejskiej.

Tabela 2. Ranking państw członkowskich Unii Europejskiej według tempa wzrostu gospodarczego w latach 2019-2021

Lp.	Wyszczególnienie	PKB w 2021 roku (2019 = 100)	Lp.	Wyszczególnienie	PKB w 2021 roku (2019 = 100)	Lp.	Wyszczególnienie	PKB w 2021 roku (2019 = 100)
1	Irlandia	123,52	11	Polska	108,28	20	Finlandia	104,30
2	Bułgaria	116,43	12	Słowenia	108,03	21	Niemcy	104,01
3	Luksemburg	115,90	13	Słowacja	107,84	22	Francja	103,12
4	Litwa	115,11	14	Rumunia	107,78	23	Austria	102,66
5	Malta	114,27	15	Holandia	107,45	24	Włochy	102,13
6	Szwecja	113,31	16	Czechy	107,24	25	Portugalia	100,93
7	Dania	111,89	17	Belgia	105,54	26	Grecja	99,67
8	Estonia	110,48	18	Węgry	105,15	27	Hiszpania	98,55
9	Cypr	109,74	-	Unia Europejska	104,75			
10	Łotwa	109,19	19	Chorwacja	104,71			

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Eurostat, 2025b).

Szczególną uwagę przykuwa Chorwacja, gdzie mimo najwyższego udziału turystyki w PKB spośród państw UE zaobserwowano wzrost PKB jedynie o 0,04 p.p. niższy niż średnia Unii Europejskiej. W 2019 roku udział całkowitego wkładu podróży i turystyki w PKB Chorwacji wynosił 25,1% (Statista, 2024). W zajmującej pierwszą lokatę Irlandii udział ten wynosił w 2019 roku jedynie 4,2%. Jest to najniższy wynik spośród wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej (Statista, 2024).

4.2. Lata 2021-2023

Światowa gospodarka wciąż odczuwająca konsekwencje pandemii koronawirusa doświadczyła kolejnej fazy destabilizacji gospodarczej, tym razem wywołanej przez wybuch wojny rosyjsko-ukraińskiej. Jako podstawę do przeprowadzenia analizy wpływu wojny na gospodarkę państw UE wybrano rok poprzedzający rozpoczęcie inwazji (2021).

Porównując dane zawarte w tabeli 3 z danymi prezentowanymi w pierwszym etapie badania (patrz tab. 1), można wnioskować, że wybuch wojny w Europie Wschodniej nie przeszkodził państwom członkowskim Unii Europejskiej w zwiększeniu dynamiki wzrostu gospodarczego względem poprzednio analizowanego okresu. Oba analizowane okresy cechuje taka sama rozpiętość czasowa (3 lata), zatem zasadne jest porównanie danych zawartych w tabeli 1 oraz tabeli 3. Wzrost całkowitego PKB Unii Europejskiej w latach 2021-2023 wyniósł 16,25%, co czyni go ponad trzykrotnie bardziej dynamicznym niż w latach 2019-2021, kiedy zaobserwowano wzrost na poziomie 4,75%. W 2022 roku we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej obserwowany był wzrost PKB. W 2023 roku spadek PKB w porównaniu z rokiem poprzedzającym zaobserwowano w Danii, Irlandii i Szwecji, jednak wciąż były to wartości wyższe niż w roku bazowym. Hiszpania oraz Grecja będące

jedynymi państwami UE, w których w pierwszym etapie badania zaobserwowano spadek PKB, w latach 2021-2023 osiągnęły wzrost gospodarczy na poziomie 21,28% (Hiszpania) oraz 22,01% (Grecja). Oba te wyniki są wyższe niż średni wzrost PKB w Unii Europejskiej.

Tabela 3. Dynamika PKB państw członkowskich Unii Europejskiej w latach 2021-2023 (2021 = 100)

Wyszczególnienie	PKB w 2021 roku	PKB w 2022 roku	PKB w 2023 roku	Wyszczególnienie	PKB w 2021 roku	PKB w 2022 roku	PKB w 2023 roku
Unia Europejska	100	109,13	116,25	Łotwa	100	111,82	121,96
Belgia	100	111,37	117,84	Litwa	100	119,01	130,19
Bułgaria	100	120,6	132,69	Luksemburg	100	107,14	109,6
Czechy	100	116,65	129,01	Węgry	100	109,12	126,89
Dania	100	110,74	109,04	Malta	100	109,56	123,18
Niemcy	100	107,55	113,85	Holandia	100	111,47	119,75
Estonia	100	115,85	121,4	Austria	100	110,28	116,49
Irlandia	100	115,97	113,52	Polska	100	113,5	128,46
Grecja	100	112,61	122,01	Portugalia	100	112,69	123,76
Hiszpania	100	111,18	121,28	Rumunia	100	116,31	133,89
Francja	100	105,87	112,53	Słowenia	100	109,39	122,93
Chorwacja	100	115,78	133,66	Słowacja	100	107,97	120,56
Włochy	100	108,44	115,68	Finlandia	100	106,98	109,65
Cypr	100	114,55	122,04	Szwecja	100	102,45	100,48

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Eurostat, 2025b).

Tabela 4. Ranking państw członkowskich Unii Europejskiej według tempa wzrostu gospodarczego w latach 2021-2023

Lp.	Wyszczególnienie	PKB w 2023 roku (2021 = 100)	Lp.	Wyszczególnienie	PKB w 2023 roku (2021 = 100)	Lp.	Wyszczególnienie	PKB w 2023 roku (2021 = 100)
1	Rumunia	133,89	11	Cypr	122,04	20	Włochy	115,68
2	Chorwacja	133,66	12	Grecja	122,01	21	Niemcy	113,85
3	Bułgaria	132,69	13	Łotwa	121,96	22	Irlandia	113,52
4	Litwa	130,19	14	Estonia	121,40	23	Francja	112,53
5	Czechy	129,01	15	Hiszpania	121,28	24	Finlandia	109,65
6	Polska	128,46	16	Słowacja	120,56	25	Luksemburg	109,60
7	Węgry	126,89	17	Holandia	119,75	26	Dania	109,04
8	Portugalia	123,76	18	Belgia	117,84	27	Szwecja	100,48
9	Malta	123,18	19	Austria	116,49			
10	Słowenia	122,93	-	Unia Europejska	116,25			

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Eurostat, 2025b).

W tabeli 4 przedstawiono ranking państw członkowskich Unii Europejskiej pod względem obserwowanego wzrostu PKB w latach 2021-2023. Najwyższy wzrost względem 2021 roku zaobserwowano w Rumunii, Chorwacji oraz Bułgarii. Różnica pomiędzy pierwszą a trzecią lokatą wyniosła jedynie 1,20 p.p. Najniższy wzrost gospodarczy w analizowanym okresie zanotowano w Szwecji, gdzie wyniósł on jedynie 0,48%. Jest to wynik aż o 8,56 p.p. niższy, niż ma to miejsce w przypadku przedostatniej na liście Danii.

Sześć z siedmiu pierwszych lokat zajmują państwa Europy Środkowo-Wschodniej (Rumunia, Bułgaria, Litwa, Czechy, Polska, Węgry), są to państwa znajdujące się w położeniu geograficznym w bliskiej okolicy obszaru objętego wojną. Można na tej podstawie wnioskować, że nasilony napływ imigrantów z objętej wojną Ukrainy pozytywnie wpłynął na zdolność rozwoju gospodarczego tych państw. Imigranci podejmowali pracę w miejscach, w których otrzymali schronienie, napędzając w ten sposób wzrost gospodarek państw, do których migrowali.

Najgorzej na tle całej Unii Europejskiej wypadły państwa skandynawskie (Finlandia, Dania, Szwecja). Trzy z czterech ostatnich lokat są zajmowane właśnie przez nie. Powodem tego może być fakt, że jedyne szlaki lądowe łączące Półwysep Skandynawski z resztą Europy prowadzą przez terytorium należące do Rosji wciąż będącej w stanie wojny.

4.3. Lata 2019 i 2023

Ostatnim etapem badania jest analiza zmian gospodarczych państw członkowskich Unii Europejskiej w zakresie czasowym obejmującym wybuch pandemii COVID-19 oraz rozpoczęcie rosyjskiej inwazji na Ukrainę. Porównanie PKB z lat 2019 i 2023 pozwoli jednoznacznie określić, które z państw UE osiągnęły najwyższy wzrost gospodarczy w obliczu globalnych kryzysów na początku lat 20. XXI wieku.

Na podstawie danych zawartych w tabeli 5 stwierdza się, że w latach 2019 i 2023 w żadnym z państw członkowskich UE nie zaobserwowano spadku PKB. Całkowite PKB Unii Europejskiej wzrosło o 21,77%

Najwyższy wzrost gospodarczy obserwowany był w Bułgarii i wyniósł 54,48%. Jest to wynik wyższy o 32,71 p.p. niż ogólny wzrost PKB Unii Europejskiej. Irlandia mimo osiągnięcia najwyższego wzrostu PKB w okresie pandemii ostatecznie zajęła piątą lokatę. Chorwacja pomimo wysokiego stopnia narażenia na konsekwencje obostrzeń związanych z pandemią osiągnęła szósty najwyższy wzrost gospodarczy spośród wszystkich państw UE na poziomie 39,95%. Rumunia, która osiągnęła najwyższy wzrost PKB w latach 2021-2023, w całym analizowanym okresie zajęła trzecią lokatę z wynikiem 44,31%. Różnica pomiędzy pierwszą a trzecią lokatą wyniosła 10,17 p.p. (tab. 6).

Podobnie jak w analizie obejmującej lata 2021-2023 nisko uplasowały się państwa skandynawskie, w szczególności Finlandia oraz Szwecja zajmujące 26. oraz 27. lokatę. Dania znalazła się na 19. lokacie, osiągając wzrost gospodarczy na poziomie 22,00%, czyli o 0,23 p.p. wyższy niż całkowity wzrost w Unii Europejskiej.

Tabela 5. Wysokość PKB państw członkowskich Unii Europejskiej w latach 2019 oraz 2023

Wyszczególnienie	PKB w 2019 roku (w mln euro)	PKB w 2023 roku (w mln euro)	Zmiany PKB 2023/2019 (w %)	Wyszczególnienie	PKB w 2019 roku (w mln euro)	PKB w 2023 roku (w mln euro)	Zmiany PKB 2023/2019 (w %)
Unia Europejska	14 122 990,7	17 197 821,5	21,77	Łotwa	29 567,0	39 372,4	33,16
Belgia	479 444,9	596 320,6	24,38	Litwa	49 239,2	73 792,8	49,87
Bułgaria	61 308,2	94 709,3	54,48	Luksemburg	62 431,5	79 309,6	27,03
Czechy	229 406,7	317 385,8	38,35	Węgry	147 373,2	196 639,0	33,43
Dania	308 546,2	376 430,0	22	Malta	14 594,2	20 541,4	40,75
Niemcy	3 534 880,0	4 185 550,0	18,41	Holandia	829 767,0	1 067 599,0	28,66
Estonia	28 472,1	38 187,8	34,12	Austria	395 706,8	473 226,7	19,59
Irlandia	363 674,9	509 951,8	40,22	Polska	538 423,5	748 923,4	39,1
Grecja	185 181,2	225 196,9	21,61	Portugalia	214 489,9	267 923,2	24,91
Hiszpania	1 253 710,0	1 498 324,0	19,51	Rumunia	224 767,4	324 368,6	44,31
Francja	2 432 206,8	2 822 454,6	16,05	Słowenia	48 156,5	63 951,2	32,8
Chorwacja	55 768,6	78 048,5	39,95	Słowacja	94 547,5	122 918,9	30,01
Włochy	1 804 066,8	2 131 390,0	18,14	Finlandia	238 518,0	272 782,0	14,37
Cypr	23 400,9	31 340,0	33,93	Szwecja	475 341,9	541 184,0	13,85

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Eurostat, 2025b).

Tabela 6. Ranking państw członkowskich Unii Europejskiej według tempa wzrostu gospodarczego w latach 2019-2023

Lp.	Wyszczególnienie	Wzrost PKB (w %)	Lp.	Wyszczególnienie	Wzrost PKB (w %)	Lp.	Wyszczególnienie	Wzrost PKB (w %)
1	Bułgaria	54,48	11	Węgry	33,43	20	Grecja	21,61
2	Litwa	49,87	12	Łotwa	33,16	21	Austria	19,59
3	Rumunia	44,31	13	Słowenia	32,15	22	Hiszpania	19,51
4	Malta	40,75	14	Słowacja	30,01	23	Niemcy	18,41
5	Irlandia	40,22	15	Holandia	28,66	24	Włochy	18,14
6	Chorwacja	39,95	16	Luksemburg	27,03	25	Francja	16,05
7	Polska	39,10	17	Portugalia	24,91	26	Finlandia	14,37
8	Czechy	38,35	18	Belgia	24,38	27	Szwecja	13,85
9	Estonia	34,12	19	Dania	22,00			
10	Cypr	33,93	-	Unia Europejska	21,77			

Źródło: opracowanie własne na podstawie (Eurostat, 2025b).

5. Wnioski

Celem rozdziału było określenie, jak zmieniała się kondycja gospodarcza państw Unii Europejskiej w czasie pandemii COVID-19 i wojny rosyjsko-ukraińskiej oraz stworzenie rankingu państw według poziomu zmian PKB w obliczu kryzysów wywołanych przez pandemię oraz wojnę.

Jako bazę porównawczą przyjęto dynamikę produktu krajowego brutto, gdyż ujęcie wartościowe nie jest wystarczająco miarodajne w kontekście wielkości i porównywalności poszczególnych gospodarek krajów członkowskich. Przykładem mogą być Niemcy. W ujęciu wartościowym wzrost PKB w analizowanym zakresie czasowym w Niemczech wyniósł 650,67 mld euro, jednak w porównaniu ze stanem początkowym jest to wzrost na poziomie jedynie 18,41%. Z takim wynikiem Niemcy znalazły się na 23. lokacie spośród wszystkich państw UE. Dla porównania na Maltcie, w której obserwowany wzrost PKB był najniższy (5,95 mld euro), wzrost w porównaniu z początkiem badanego okresu wyniósł aż 40,75%, co czyni Maltę czwartą najszybciej rosnącą gospodarką w całej Unii Europejskiej.

Kryzys wywołany pandemią koronawirusa najbardziej odczuły państwa cechujące się wysokim udziałem całkowitego wkładu podróży i turystyki w PKB, w szczególności Grecja i Hiszpania będące jedynymi państwami, w których zaobserwowano w 2021 roku spadek PKB względem stanu przed wybuchem pandemii. W całym analizowanym okresie Grecja zajęła 20., a Hiszpania 22. lokatę. Zaskakujące jest zajęcie szóstej lokaty przez Chorwację, która z uwagi na najwyższy udział całkowitego wkładu podróży i turystyki w PKB spośród wszystkich państw UE (Statista, 2024) znajdowała się w grupie państw szczególnie narażonych na negatywne konsekwencje kryzysu spowodowanego restrykcjami związanymi z pandemią koronawirusa. Wzrost PKB Chorwacji w badanym okresie wyniósł 39,95% (22,28 mld euro). Zakres czasowy przeprowadzonych badań jest jednak zbyt krótki, aby na tym etapie jednoznacznie wskazać przyczynę tak wysokiego wzrostu gospodarczego w tym państwie.

Stwierdza się, że kryzysem wywołanym przez wybuch wojny rosyjsko-ukraińskiej najbardziej dotknięte zostały państwa skandynawskie, jako powód takiej obserwacji ustalono fakt, że jedyne szlaki lądowe łączące Półwysep Skandynawski z resztą kontynentu przebiegają przez terytorium należące do Rosji. Negatywne skutki wybuchu wojny w mniejszym stopniu odczuły państwa Europy Środkowo-Wschodniej znajdujące się w niedalekiej odległości od objętej wojną Ukrainy. Imigranci podejmujący się pracy w tych państwach wspierali wzrost ich gospodarek.

Na podstawie przeprowadzonego badania stwierdzono, że najwyższy wzrost gospodarczy na poziomie 54,48% zaobserwowano w Bułgarii (PKB wzrosło o 33,40 mld euro), najniższy natomiast w Szwecji, gdzie wyniósł on 13,85% (wzrost PKB o 65,84 mld euro). Polska gospodarka w badanym okresie osiągnęła wzrost na poziomie 39,10% (wzrost PKB o 210,50 mld euro), jest to siódmy najwyższy wynik w całej Unii Europejskiej.

W latach 2019-2023 PKB całej Unii Europejskiej wzrosło o 3074,83 miliarda euro, co jest równoznaczne ze wzrostem gospodarczym na poziomie 21,77%. Najważniejszym pozytywnym wnioskiem, jaki należy wyciągnąć z przeprowadzonej analizy, jest fakt, że w żadnym z 27 państw członkowskich Unii Europejskiej nie zaobserwowano spadku gospodarczego.

Literatura

- BBC. (2022, 24 lutego). *Ukraine Conflict: What We Know About the Invasion*. Pobrano 12 lutego 2025 z <https://www.bbc.com/news/world-europe-60504334>
- Chadwick, L. (2020, 31 grudnia). *How COVID-19 Upended Life in Europe Throughout 2020*. Euronews. Pobrano 13 lutego 2025 z <https://www.euronews.com/2020/12/31/how-covid-19-upended-life-in-europe-throughout-2020>
- Diehn, S. A. (2022, 3 czerwca). *Jak wojna w Ukrainie zmieniła świat. Pięć przykładów*. Deutsche Welle. Pobrano 12 lutego 2025 z <https://www.dw.com/pl/jak-wojna-w-ukrainie-zmieni%C5%82a-%C5%9Bwiat-pi%C4%99%C4%87-przyk%C5%82ad%C3%B3w/a-62016680>
- Eurostat. (2025a). *Beneficiaries of Temporary Protection at the End of the Month by Citizenship, Age and Sex – Monthly Data*. Pobrano 12 marca 2025 z https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/migr_asytpsm/default/table?lang=en
- Eurostat. (2025b). *Gross Domestic Product at Market Prices*. Pobrano 13 lutego 2025 z <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/tec00001/default/table?lang=en>
- Gormsen, N. i Koijsen, R. S. (2020, 26 marca). *How the Coronavirus Affects Stock Prices and Growth Expectations*. Chicago Booth Review. Pobrano 15 lutego 2025 z <https://www.chicagobooth.edu/review/how-coronavirus-affects-stock-prices-and-growth-expectations>
- Harapko, S. (2023). *How COVID-19 Impacted Supply Chains and What Comes Next*. Ey. Pobrano 13 marca 2025 z https://www.ey.com/en_pl/insights/supply-chain/how-covid-19-impacted-supply-chains-and-what-comes-next
- Kilfoyle, M. (2023). *Ukraine: What's the Global Economic Impact of Russia's Invasion?* Economics Observatory. Pobrano 19 lutego 2025 z <https://www.economicsobservatory.com/ukraine-whats-the-global-economic-impact-of-russias-invasion>
- Krzykowski, P. (2022). *Konsekwencje wojny na Ukrainie w wymiarze żywnościowym, ekonomicznym i energetycznym*. *Roczniki Nauk Społecznych*, 14(50), 93-113.
- Medicover. (2024, 12 września). *Koronawirus. Co trzeba wiedzieć na temat COVID-19?* Pobrano 10 lutego 2025 z <https://www.medicover.pl/koronawirus/>
- Sienkiewicz, I. (2021). *Wpływ pandemii COVID-19 na gospodarki wybranych krajów Unii Europejskiej*. *The Review of European Affairs*, 5(1), 43-59.
- Stańko, K. (2022, 24 stycznia). *Dwa lata temu koronawirus dotarł do Europy. Pierwszy przypadek wykryto we Francji*. Polska Agencja Prasowa. Pobrano 12 lutego 2025 z <https://www.pap.pl/aktualnosci/news%2C1059879%2Cdwa-lata-temu-koronawirus-dotarl-do-europy-pierwszy-przypadek-wykryto-we>
- Statista. (2024). *Share of Travel and Tourism's Total Contribution to GDP in European Union Member Countries (EU-27) and the United Kingdom (UK) in 2019 and 2023*. Pobrano 15 lutego 2025 z <https://www.statista.com/statistics/1228395/travel-and-tourism-share-of-gdp-in-the-eu-by-country/>
- Zespół prasowy Komendy Głównej Państwowej Straży Pożarnej. (2021, 4 marca). *4 marca – rok od zdiagnozowania „Pacjenta 0” z COVID-19 w Polsce*. Gov.pl. Pobrano 17 lutego 2025 z <https://www.gov.pl/web/kgpsp/4-marca--rok-od-zdiagnozowania-pacjenta-0-z-covid-19>

Analysis of Changes in the Economic Situation of the European Union Countries due to the COVID-19 Pandemic and the Russian-Ukrainian War

Abstract: The chapter takes up the topic of changes in the economic state of European Union countries in the time range that covers the years 2019-2023. The purpose of the article is to determine how the economic condition of the European Union countries changed during the COVID-19 pandemic and the Russian-Ukrainian war. Changes in the real Gross Domestic Product over the years were taken as the basis for the study. During the study, it was found that in the analysed time range, there was no economic decline in any of the European Union member states, the country with the highest economic growth was Bulgaria, while the country with the lowest observed economic growth was Sweden.

Keywords: economic growth, Gross Domestic Product, pandemic, war, European Union